

Verslag vergadering raadsronde rode kamer d.d. 21 mei 2019

Verslag: mevrouw Sinsel (Notuleerservice Nederland)

Gemeenschappelijke Regelingen eerste bespreking (ontwerp begrotingen en voorlopige jaarrekeningen) / Regionaal Historisch Centrum Limburg

Aanwezig:

Voorzitter: de heer Jan Janssen

College: wethouder Jongen

Griffie: de heer Jutten (secretaris)

Fractievoordvoerders: de dames Van de Wouw (VVD), Slangen (Partij van de Arbeid), Hermens GroenLinks en de heren Mertens (D66), Jan Janssen (CDA), Frijns (Sociaal Actieve Burgerpartij), Gilissen (50PLUS), Courbois (Seniorenpartij Maastricht), Smeets (Partij Veilig Maastricht), Verkoijen (VVD), Passenier (GroenLinks)

Ambtenaar: de heer Dirx

RHCL: de heer Bregman

De voorzitter heropent de vergadering om 17.59 uur. De voorzitter is gevraagd om deze vergadering voor te zitten vanwege het tekort aan voorzitters. De voorzitter vraagt of het akkoord is dat hij ook het woord voert voor de fractie van het CDA. De voorzitter stelt vast dat niemand hiertegen bezwaar maakt.

De voorzitter deelt mee dat de gemeente Maastricht ten behoeve van de wettelijke taken op het gebied van het statisch archief (stukken die langer dan 20 jaar bewaard worden) en ten aanzien van het wettelijk toezicht op de gemeentelijke archieftaken, een gemeenschappelijke regeling heeft getroffen samen met het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (rijksarchieftaken in Limburg): de Gemeenschappelijke regeling Regionaal Historisch Centrum Limburg (GR RHCL). In deze GR is bepaald dat de gemeenteraad jaarlijks een zienswijze kan afgeven over de RHCL-begroting (=ondernemingsplan) van het volgende jaar en de bijdrage aan het RHCL over het voorgaande jaar dient vast te stellen. In dit raadsvoorstel wordt voorgesteld OM: de voorlopige jaarrekening 2018 van de GR RHCL voor kennisgeving aan te nemen geen gebruik te maken van de mogelijkheid tot indiening van een zienswijze ten aanzien van het Ondernemingsplan 2020 van de GR RHCL. De besluiten van de raad zullen worden gecommuniceerd met het algemeen bestuur van het RHCL.

Wethouder Jongen vindt de rapportage duidelijk en is benieuwd naar de vragen vanuit de raad.

Eerste termijn

De **PvdA** (Slangen) kan zich geheel vinden in de beslispunten. De PvdA stelt vast dat de gemeenschappelijke regeling wordt uitgebreid. De PvdA vraagt naar de tijdlijn. Verder is er regelmatig overleg met de gemeente. Kan de gemeente ook nog – indien nodig – bijsturen? Op pagina 3 van het raadsvoorstel gaat het over het groeiscenario voor 2020. Wat is de bevoegdheid van de gemeente Maastricht indien er toch nog geld bijgelegd moet worden? Wat is de rol van het RHCL op het gebied van onderwijs? Het RHCL wil een breed en heel divers publiek bereiken en de PvdA vindt dat daarbij alle leeftijden horen. De PvdA ziet ook uit naar alle informatie over de bijdrage die moet worden verhoogd. De PvdA gaat ervan uit dat die informatie tijdig wordt aangereikt.

GroenLinks (Passenier) vindt het stuk heel duidelijk, zeker in vergelijking tot de vorige jaren. Het samengaan met het SHCL is spannend. Dit wordt waarschijnlijk 1 januari 2020. Hoe hard is deze datum? GroenLinks vraagt meer informatie over dit proces. Waarom is men bijvoorbeeld dit jaar niet al samengegaan? Verder is vorig jaar het eigendom/beheer van de gebouwen van het Rijk naar het RHCL overgegaan. In de stuk is ook sprake van een enorme verschuiving van circa 7,5 miljoen euro. GroenLinks vraagt wat die transitie betekent voor het beheer van het gebouw.

De **Seniorenpartij Maastricht** (Courbois) vindt het stuk uitstekend. De fractie heeft geen specifieke vragen. Op pagina 3 wordt aangegeven dat voor bepaalde functionarissen geld beschikbaar is gesteld vanuit overheid. Geldt dat ook voor de komende jaren? De fractie vraagt meer uitleg.

De **Sociaal Actieve Burgerpartij** (Frijns) heeft geen vragen. Het stuk is duidelijk.

Partij Veilig Maastricht (Smeets) vindt het raadsvoorstel heel duidelijk en goed leesbaar. Verder sluit de fractie aan bij de vraag van de Seniorenpartij over de functionarissen.

D66 (Mertens) vraagt wat het gevolg is van het feit dat de provincie Limburg en Heerlen zijn toegetreden tot de gemeenschappelijke regeling, bijvoorbeeld voor de opslagruimte van de archieven. Heeft het uittreden van de minister iets te maken met de toetreding van de gemeente Heerlen en de provincie Limburg? Heeft de AVG nog gevolgen? Zijn er al ideeën over duurzame archiefbewaarplaatsen? D66 vindt het stuk goed leesbaar, behalve het gebruik van het woord 'geconcipieerd'.

50PLUS (Gilissen) merkt op dat de huur van gebouwen is gezakt met 500.000 euro in 2020. Wat is daarvan de oorzaak? Is dit structureel? Tegelijkertijd blijven de exploitatiekosten gelijk. Wat is het criterium om in meters te archiveren? Wordt dit verkocht of ingekocht? De fractie vraagt uitleg.

De **VVD** (Van de Wouw) vindt het stuk ook duidelijk en kan instemmen met de beslispunten. De VVD vraagt om in het vervolg 'neutrale' en geen bewerkte stukken toe te voegen.

Het **CDA** (Janssen) vraagt wat het uitstappen van het Rijk voor deze regeling financieel gaat betekenen. Het Rijk draagt nu bij aan het onderhoudskosten van het gebouw. Eindigt die bijdrage? Is het zaak om niet deelnemende gemeenten binnen te halen voordat het Rijk eruit stapt vanwege een betere spreiding van de kosten? Verder staat vermeld dat de groei van het niet-analoge archief vanaf 2021 een hogere bijdrage vraagt. Het CDA vraagt uitleg. Is er al een schatting van de kosten?

Wethouder Jongen legt uit dat het de bedoeling is om de uitbreiding van de gemeenschappelijke regeling per 1 januari 2020 te realiseren. Dit proces ligt ook op schema. In antwoord op de PvdA legt de wethouder uit dat de wethouders in het bestuur zitten om de belangen van het RHCL te vertegenwoordigen en niet de belangen van de gemeenten. Dat kan een spanningsveld opleveren. Er zitten drie wethouders in het bestuur en er wordt goed op de centen gelet. Daar waar nodig wordt ook bijgestuurd. In het afgelopen jaar zijn er bijvoorbeeld pittige vergaderingen geweest over de voorwaarden voor potentiële deelnemers. Dit mag immers geen cent extra kosten. Het kan ook niet de bedoeling zijn om bedrijfsrisico's over te nemen.

De heer **Bregman** legt uit dat het RHCL het belangrijk vindt dat burgers in het algemeen bekend raken met de geschiedenis van deze regio. De archieven zijn een bewaarplaats van een stuk van die geschiedenis. Het RHCL draagt ook door middel van onderwijs op verschillende manieren hieraan bij. Men kan rondleidingen bij het RHCL volgen en stages lopen. Verder doen studenten van de Universiteit Maastricht regelmatig onderzoek bij de archieven het RHCL. Daarnaast is ook een academische onderzoekswerkplaats bij het RHCL voorzien vanuit de Universiteit Maastricht waardoor onderwijs en onderzoek vanaf 2020 veel nauwer verbonden worden. Het RHCL vindt het belangrijk dat archieven onderdeel uitmaken van de maatschappij en dus ook van de bewustwording van mensen. In antwoord op GroenLinks legt de heer Bregman uit dat al jarenlang is gesproken over een fusie. De heer Bregman kan op dit moment daarover ook geen 100% zekerheid geven. Diverse besturen moeten immers nog een handtekening zetten. Het ambtelijke voortraject verloopt wel uitstekend. De financiën waren in het verleden het belangrijkste breekpunt en dat punt is nu getackeld. Het kan nu budgetneutraal gebeuren.

GroenLinks (Passenier) vraagt welke hobbels nog genomen moeten worden.

De heer **Bregman** legt uit dat sprake is van verschillende partijen. De integratie van het SHCL is gekoppeld aan het toetreden van de provincie Limburg. Dat betekent dat de organisatie SHCL moet worden opgeknepen in een provinciaal deel met provinciale taken die naar het RHCL gaan en een onderwijs- en onderzoeksdeel – privaat deel – dat naar de universiteit gaat. Dat is een ontvlechtingsproces. Die gesprekken lopen voorspoedig, maar dit kost wel tijd.

GroenLinks (Passenier) vraagt wat er gebeurt als dit niet lukt. Komt er een schrijven? Wordt de begroting aangepast?

De heer **Bregman** legt uit dat er dan zeker een schrijven komt. De begroting verandert echter pas als de toetredingen een feit zijn. De meerjarenbegroting is gebaseerd op het voortzetten van het huidige RHCL. De begroting is puur van het RHCL en het SHCL is daarin nog niet meegenomen. Dat zijn twee

aparte organisaties. Het SHCL woont wel bij het RHCL in. Bij een toetreding ontstaat een nieuwe situatie en wordt de begroting van het SHCL ontvlecht. Daarvan is nu echter geen sprake. Verder legt de heer Bregman uit dat het RHCL het gebouw – dit is een rijksmonument – aan de Pietersstraat huurt van het Rijk. Per 1 januari 2019 heeft het RHCL de onderhoudstaak overgenomen en daarbij horen ook de financiële middelen. Het RHCL maakt daarbij gebruik van een intermediaire partij die dit werk als tussenpartij al jaren doet. Het RHCL maakt ook zo veel mogelijk gebruik van bestaande partijen die verstand hebben van onderhoud. Daarom is het RHCL ook heel goed in staat om de regie op dat beheer te houden.

GroenLinks (Passenier) vraagt nogmaals uitleg over de verschuiving van die 7,5 miljoen euro.

De heer **Bregman** legt uit dat het overgaan van de onderhoudstaak naar het RHCL al een paar jaar eerder had moeten gebeuren. Dat is echter nooit gebeurd, maar het RHCL heeft wel steeds die middelen gekregen. Nu worden de opgebouwde middelen die niet zijn aangewend door de minister teruggevorderd (7,5 miljoen euro).

Verder is vanuit het Rijk een digitale infrastructuur ontworpen die vanuit het Rijk wordt gefinancierd. Daarvoor zijn digitale middelen beschikbaar gesteld ad 155.000 euro per jaar voor circa 4, 5 jaar voor de inrichting van die digitale dienstverlening. Daarvoor zijn 2 functionarissen aangesteld die hieruit worden gefinancierd. Verder staat ook al een bedrag van 300.000 euro gereserveerd. In de komende jaren kan men dus qua middelen voorruit en daarna is het de bedoeling dat die aanvullende taak uit de dagelijkse exploitatie gefinancierd wordt.

De **Seniorenpartij Maastricht** (Courbois) vraagt of het Rijk die 300.000 euro niet terugvordert.

De heer **Bregman** antwoordt ontkennend. Dit geld moet wel geormerkt worden uitgegeven.

In antwoord op D66 geeft **wethouder Jongen** aan dat een toetreding van de gemeente Heerlen en de provincie Limburg geen directe gevolgen heeft voor de analoge archiefopslag. De gemeente Heerlen heeft een eigen archiefbewaarplaats en de provincie Limburg maakt nu al gebruik van de archiefruimte bij het RHCL. Dit betekent niets voor de kosten, ook omdat de gemeente Maastricht ervoor zorgt dat de overdracht van archieven kostenneutraal gebeurt.

Verder ziet men in toenemende mate een nationalisering van rijksinstellingen en dat geldt ook voor de archivering. Daarnaast heeft men ook te maken met de digitalisering van archieven die in toenemende mate onder de departementen zal vallen. Daarom overweegt de minister ook om uit termijn uit de RHC's te stappen. Dan zijn er twee financiële mogelijkheden:

- de minister betaalt een afkoopsom,
- de minister betaalt een bepaald bedrag per jaar.

De onderhandelingen daarover bevinden zich in een zeer pril stadium. Dit is immers pas over tien jaar aan de orde.

De heer **Bregman** voegt toe dat in de gewijzigde tekst van de gemeenschappelijke regeling ook expliciet een uitreedclausule wordt opgenomen met een financiële paragraaf. Verder blijven de analoge archieven bij het RHCL. Dat is een wettelijke verplichting. Er komt steeds minder bij omdat alles steeds digitaler wordt. Verder is er ook geen reden om aan te nemen dat de archieven Maastricht zullen verlaten.

Wethouder Jongen legt vervolgens uit dat de AVG geldt voor alle overheidsorganisaties. Verder beslist de gemeente Maastricht over de opslag van de archiefstukken die jonger zijn dan twintig jaar. De stukken die ouder zijn gaan over naar de wettelijke regeling en naar het RHCL. De gemeente Maastricht zet vooralsnog erop in dat de oudere archieven bij het RHCL in de Pietersstraat blijven.

De heer **Bregman** legt vervolgens uit dat de huurlasten van het gebouw in de Pietersstraat lager zijn dan voorheen, omdat de boekwaarde van de gebouwen in de afgelopen jaren is gedaald. De exploitatie blijft echter hetzelfde vanwege de nieuwe onderhoudstaak. Het RHCL krijgt daarvoor extra middelen die aan de exploitatie zijn toegevoegd. De huur wordt elk jaar iets lager, omdat de boekwaarde daalt.

Wethouder Jongen stelt vast dat de vraag over het uitstappen van het ministerie al is beantwoord.

Verder heeft het RHCL geen enkel financieel belang bij steeds meer deelnemende gemeenten.

Anderzijds kan de wethouder zich voorstellen dat gemeenten graag taken naar het RHCL willen overhevelen vanwege de expertise en de kostenreductie in hun eigen organisaties. De wethouder wil als bestuurslid hiertoe verleid worden.

De heer **Bregman** geeft aan dat archiefblokken worden overgebracht in blokken van tien jaar. In 2021 staat een overdracht op de rol en dan komen er meer strekkende meters archief naar de Pietersstraat.

Tweede termijn

50PLUS (Gilissen) vraagt naar de waarde van de archieven en de verzekeringspremie.

De heer **Bregman** legt uit dat het archief van onschatbare waarde is voor de regionale geschiedenis. Dit is niet verzekeraar. Het enige wat men kan doen is dit in een zo goed mogelijke staat houden zodat de kans dat iets fout gaat zo klein mogelijk is.

De voorzitter stelt vast dat de aanwezigen het raadsvoorstel rijp achten voor besluitvorming in de raadsvergadering van 28 mei 2019 en hij sluit dit deel van de vergadering om 18.33 uur.

Maastricht, 21 mei 2019

Jutten
Secretaris

Jan Janssen
Voorzitter